

SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

1. *Pohled na Václavské náměstí (s bývalou Koňskou bránou) a na Novoměstské divadlo.* Výsek z kresby Fr. Havránka *Pohled na Prahu*, Zlatá Praha 1865, str. 64.
2. *Novoměstské divadlo.* Hry, o nichž pojednávají Nerudovy referáty, dávaly se jednak v budově Prozatímního divadla, stojící na nábřeží (viz vyobrazení ve sv. České divadlo II), jednak, a to zejména v době letní, v divadle Novoměstském; Novoměstské divadlo bylo rozlehlé, schopné pojmouti přes 2500 lidí, stálo před hradbami za bývalou Koňskou bránou. V jeho prostorách byly uspořádány v dubnu 1864 památné slavnosti Shakespearovy, v r. 1866 na př. pohostinské hry Adelaidy Ristori (viz zde str. 48, 51, 53) a okupační představení v r. 1866. Posléze 15. května 1868 byla zde premiéra Smetanova Dalibora jako součást velikých slavností při položení základního kamene k divadlu Národnímu.
3. *Závodění o místo divadelního ředitele.* Kresba z *Humoristických listů* 1865, str. 269. Viz str. 12.
4. *Otilie Sklenářová-Malá v úloze Markéty.* Viz str. 46.
5. *Adelaide Ristori v úloze Medey.* Viz str. 48.
6. *Josefina Čermáková.* Viz str. 43 a jinde.
7. *Molière přednáší Tartuffa u Ninon de L'Enclos.* Podle rytiny Ancelinovy. Viz Nerudovu stať na str. 72.
8. *František Kolár jako Klubko ve »Snu noci svatojanské«.* Viz str. 80.
9. *Skupina herců z Offenbachova »Orfea v podsvětí«.* Zleva: František Sák v úloze Plutona, Jindřich Mošna jako Jupiter, Ferdinand Šamberk jako Jean Styx, František Kolár jako Mars. Viz str. 87, 157, 167 a jinde.
10. *Boucharon.* Karikatura z *Humoristických listů* 1865, str. 157. Viz str. 92.
11. *Josef Chramosta.* Viz str. 96, 167 a jinde.
12. *Letního dne v pražském divadle.* *Humoristické listy* 1867, str. 174. Viz str. 105.
13. *Emil Zillich: Žižkova smrt.* Kresleno podle návrhu Fr. Kolára na živý obraz do hry *Žižkova smrt* od J. J. Kolára. Viz str. 136.
14. *Cedule představení Tylova Jana Husa za pruské okupace.* Viz str. 138.
15. *Ferdinand Šamberk.* Viz str. 149, 150 a jinde.

16. *Magdalena Hynková*. Viz str. 180, 316.
17. *Jindřiška Slavinská*. Viz str. 207 a jinde.
18. *Eliška Pešková*. Viz str. 210 a jinde.
19. *Josef Jiří Kolár v úloze Richarda III.* Kresba Vendelína Budila z r. 1866. Viz str. 212.
20. *Bozděchův rukopis titulního listu divadelní hry*. Viz str. 219.
21. *Cedule k pražské premiéře Ostrovského hry Chudoba cti netratí*. Viz str. 233.
22. *David Kuh v karikatuře Humoristických listů*. Humoristické listy 1867, str. 146. Viz str. 245.
23. *Julie Šamberková*. Viz str. 247 a jinde.
24. *Pražské německé noviny útočí na Národní divadlo*. Soudobá karikatura. Humoristické listy 1868, str. 78. Viz str. 276.
25. *Jiří Bittner v úloze Romea*. Viz str. 309.
26. *Pražští Němci odchodem do Litoměřic ignorovali květnové slavnosti v Praze r. 1868*. Humoristické listy 1868, str. 98. Viz str. 337.
27. *Představitelé českého divadelního světa v slavnostním průvodu o květnových slavnostech*. Karikatura Fr. Kolára v Humoristických listech 1868, str. 80. V čele průvodu kráčí inspicient Hametner, za ním jdou členové orchestru Martinec a Jaroška a barytonista Josef Lev. Zosobněná Opera je nesena Smetanou, Bendlem a Šeborem. K průvodu opernímu se druží basista Paleček, tenorista Grund s Lukesem a Barcalem. Tragedie je nesena autory úspěšných dramát: G. Pflegrem-Moravským, J. J. Kolárem, V. Hálkem, k nim se připojuje tragická hrdinka O. Sklenářová-Malá. Mezi dalšími účastníky průvodu je Jiří Bittner na dětském koníčku (jezdil s oblibou na koni), ženská postava představující Balet a komik J. Mošna plahočící se s Fraškou na zádech. Emanuel Züngel kráčí s J. Kaškou, za nimi M. Hynková ověčená vavřínem. Herci Ferd. Šamberk, Fr. Kolár s dramatikem Jeřábkem vezou Veselohru. Posléze je na obrázku zachycen divadelní referent a kritik Jan Neruda a za ním dramatikové Sabina a Vlček. Průvod uzavírají osobnosti představující správní a hospodářskou stránku českého divadla. Jsou to intendant Fr. Lad. Rieger s vahami, symbolem spravedlnosti, tajemník divadla Josef Sklenář, choť Sklenářové-Malé a přítel Nerudův. K nim připojují se tehdejší censor Dederá s obrovskými nůžkami v ruce a alegorická postava Kritiky v podobě bájeslovné Erinye. Obecenstvo se průvodu neúčastní. Popíjí horlivě u sudu s výmluvným nápisem Ležák.
28. *Ohňostroj na Vltavě o květnových slavnostech v Praze r. 1868*. Podle náčrtku J. Scheiwla kreslil Čeněk Katzler. Světozor

1868, str. 224. V předvečer slavnosti položení základního kamene k Národnímu divadlu 15. května 1868 byla uspořádána na Vltavě slavnost s ohňostrojem a benátskou nocí. Původce ideové náplně této slavnosti byl Miroslav Tyrš, výtvarnou stránku řídil malíř Petr Maixner. Na průčelí budovy Prozatímního divadla byl umístěn český lev, osvětlovaný plynovými plameny (na obr. vlevo). Na špici Střeleckého ostrova zvedá se obrovská socha Slavie, držící v ruce ratolest. Její objevení se za tmy v záři bílého světla bylo nadšeně pozdravováno účastníky slavnosti. Viz str. 337.

29. *Sládci a typografové v slavnostním průvodu 16. května 1868.* Kreslil Antonín Gareis. Květy 1868, str. 196.

30. *Studenti a řezníci v slavnostním průvodu 16. května 1868.* Kreslil Antonín Gareis. Květy 1868, str. 204.

31. *Slavnostní průvod ubírající se kolem Prašné brány 16. května 1868.* Podle náčrtku B. Wachsmanna kreslil Čeněk Katzler. Světozor 1868, str. 255. Součástí slavnosti k položení základního kamene k Národnímu divadlu byl velkolepý průvod krojovaných skupin dělníků, živnostníků a řemeslníků, studentů a deputací různých veřejných i jiných korporací, Sokolstva a pod. Průvod čítající asi 3000 osob vyšel v 9 hod. z Karlína a za půl druhé hodiny prošel Prahou na stavenišť Národního divadla, nadšeně zdraven přihlížejícím obecenstvem. Viz str. 338.

32. *Na staveništi Národního divadla v den položení základního kamene 16. května 1868.* Podle náčrtku J. Scheiwla kreslil Čeněk Katzler. Světozor 1868, str. 235. Celé staveniště a jeho okolí i s palácem Lažanských je bohatě vyzdobeno. Na vyhrazeném čtverhranném místě nad základním kamenem dovezeným z hory Řípu je baldachýn se znaky českých zemí a nahoře s korunou svatováclavskou. Kolem baldachýnu jsou rozestaveny ostatní základní kameny přivezené do Prahy z památných míst Čech a Moravy.

Fotografie č. 4, 18, 23 jsou z archivu fotografií Národního musea, č. 5, 6, 9, 11, 15, 16 z archivu Náprstkova musea, č. 8, 13, 14, 17, 19, 21 z archivu divadelního oddělení Národního musea, fotografie č. 20 z Městského archivu v Praze. Jmenovaným ústavům děkujeme za to, že laskavě zapůjčily fotografie a svolily k jejich reprodukci.